

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Shrines in and around
BAGHDAD

Photographs by Yahya Forouzandeh

Sharib Press

Shrines in and around BAGHDAD

Photographs by **Yahya Forouzandeh**

Copyright © 2025 Shrib Press.
All rights reserved.

Photos by Yahya Frouzandeh
Introduction and English Text Edit by Jamiluddin Morris Zahuri
Graphic and Layout by Kara Fouladi
Farsi Text Edit by Nazanin Ilkhani
Preparation for Printing Laila Shabankari
Sharib Press - Aug 2025
Printed in Tehran, Iran

عکس‌ها توسط یحیی فروزنده
مقدمه و ویرایش متن انگلیسی توسط جمیل‌الدین موریس ظهوری
گرافیک و صفحه‌آرایی توسط کارا فولادی
ویرایش متن فارسی توسط نازنین ایلخانی
آماده‌سازی برای چاپ توسط لایلا شبانکاری
انتشارات شارب - آگوست ۲۰۲۵
چاپ شده در ایران، تهران

Sharib Press

Contents

Hazrat Ali ibn Abi Taleb	7
Imam al-Husayn ibn Ali	11
Hazrat Habib al-Ajami	13
Hazrat Abu Sulaiman Dawud Ta’i	15
Hazrat Ma’ruf ibn Firuz al-Karkhi	17
Hazrat Sari Saqati	21
Hazrat Abdul al-Qasim al-Junayd Baghdadi	23
Hazrat Abu Bakr al-Shebli	25
Shaykh Abdul-Qadir al-Jilani	28
Hazrat Mansour Hallaj	35
Shaykh Omar Suhrewardi	39
Hazrat Abu Hamid al-Ghazali	41
Imam Abu Hanifah	43
Imam Musa ibn Jafar al-Kazim	45
Imam Muhammed ibn Ali al-Jawad	45

For address of the Shrines scan the QR codes. برای آدرس مقابر QR کد را اسکن کنید.

Introduction.

The wealth of Baghdad in the view of many is measured in financial terms, but amongst the earnest seekers of Truth it is the presence of the souls of the Imams and the great mystics that is the source of the inestimable magnificence and splendour that this great historical city may justly lay claim to.

This book presents in artistic photographic form some of the great shrines to be found in Baghdad itself or nearby. It is the work of a young seeker of spiritual truth, who is a dentist by profession but a truth seeker by inclination. The pictures were taken during a short visit to Baghdad in 2025. The visit was inspired by Hazrat Zahurul Hassan Sharib (1917-1996).

The pictures are accompanied by brief information about the life of those who lie buried in the tombs and by some of their sayings. Along with proper perusal of the photographs and study of the texts we are fortunate in being able to visit in a sense the true heart of great mystics of the past who are still an active and beneficial presence in the world.

Hazrat Abdul Qadir Al Jilani’s shrine is particularly revered throughout the Middle East by Muslims with an interest in spirituality. The Qadri Order he founded is very much alive today and continues to positively affect the lives of many.

We hope and pray that the labours of Yahya Forouzandeh in taking and presenting these pictures will be amply rewarded by Allah and that many people will benefit from them.

Thanks are also due to Kara Fouladi, Laila Shabankari, Bahar Tadikonda and Nazanin Ilkhanipour for their technical support in bringing this book into being. The pictures are also available in the Zahuri Sufi Website. (Zahuri.net)

Jamiluddin Morris Zahuri
Aug 2025

مقدمه

ثروت بغداد از دید بسیاری تنها با معیارهای مالی سنجیده می‌شود، اما در نزد جویندگان راستین حقیقت، وجود ارواح امامان و عارفان بزرگ است که سرچشمه‌ی شکوه و عظمت بی‌همتای این شهر تاریخی به شمار می‌رود. این کتاب با بهره‌گیری از عکس‌های هنری، برخی از آرامگاه‌های بزرگ موجود در بغداد و نواحی اطراف آن را معرفی می‌کند. این اثر حاصل تلاش جوینده‌ی جوان حقیقت معنوی است که از لحاظ شغلی دندانپزشک است اما میل باطنی‌اش یافتن حقیقت است. عکس‌ها در خلال سفر کوتاهی به بغداد در سال ۲۰۲۵ گرفته شده‌اند. این دیدار الهام گرفته شده از حضرت ظهورالحسن شارب (۱۹۹۶-۱۹۱۷) است.

هر عکس با اطلاعات مختصری از زندگی آنان که در این آرامگاه‌ها دفن شده‌اند و گزیده‌ای از سخنان ایشان همراه شده است. با تأمل در عکس‌ها و مطالعه‌ی متون، این فرصت را می‌یابیم که به نوعی به قلب راستین عارفان بزرگ گذشته سفر کنیم؛ کسانی که هنوز حضوری زنده و اثربخش در جهان دارند.

آرامگاه حضرت عبدالقادر گیلانی در سراسر خاورمیانه توسط مسلمانان علاقه‌مند به معنویت بسیار مورد احترام است. طریقت قادریه که او بنا نهاد، امروزه بسیار پویا است و به شکلی مثبت، مستمرا بر زندگی بسیاری تأثیر می‌گذارد.

امید و دعا داریم که زحمات یحیی فروزنده در ثبت و ارائه‌ی این عکس‌ها از سوی خداوند پاداشی فراوان یابد و مردمان بسیاری از آن بهره‌مند گردند.

همچنین از کارا فولادی، لایلا شبانکاری، بهار تادیکوندا و نازنین ایلخانی‌پور به دلیل پشتیبانی فنی در به ثمر رسیدن این کتاب سپاسگزاریم. این عکس‌ها در وب‌سایت صوفی ظهوری (zahuri.net) نیز موجود است.

جمیل الدین موریس ظهوری
قونیه، آگوست ۲۰۲۵

فهرست

حضرت علی ابن ابی‌طالب (علیه‌السلام) ۷

امام حسین بن علی (علیه‌السلام) ۱۱

حضرت حبیب عجمی ۱۳

حضرت ابو سلیمان داود بن نصیر طائی ۱۵

حضرت معروف بن فیروز کرخی ۱۷

حضرت سری سَقَطی ۲۱

حضرت ابوالقاسم جنید بغدادی ۲۳

حضرت ابوبکر شبلی ۲۵

شیخ عبدالقادر گیلانی ۲۸

حضرت منصور حلاج ۳۵

شیخ عمر سهروردی ۳۹

حضرت ابوحامد الغزالی ۴۱

امام ابوحنیفه ۴۳

امام موسی بن جعفر کاظم ۴۵

امام محمد تقی (الجواد) ۴۵

Outside Hazrat Ali's shrine

مقبره امام علی (نمای بیرونی)

Inside of the shrine

داخل مقبره

Hazrat Ali ibn Abi Taleb

(D 661 CE- 40 AH)

Hazrat Ali ibn Abi Taleb born 600 CE died 661 CE in Kufa Iraq. Hazrat Ali joined the holy Prophets household at a very early age and was the first male to accept Islam at the holy Prophets hands. He is related to the holy Prophet by blood being the son of the holy Prophet's uncle. He is deeply revered in Islam as a caliph and companion of the holy Prophet whom he supported in the teeth of fierce opposition.

He married Bibi Fatima the daughter of the Holy Prophet and is the father of Imam Hasan and Imam Hussain. Most Sufi Orders take him as the fountainhead of their spirituality and the founder of their mystic order. He is renowned for his spiritual, moral and physical bravery. He is often called The Lion of God. A particular act of physical bravery he is known for is storming the gateway of a town called Khaiber. He is also called the 'gate of the City of Knowledge'.

He was martyred with a poisoned sword in Kufa after he became the fourth Caliph. There is some dispute about whether his body lies buried in Najaf which is more widely accepted or in Mazar Sharif in Afghanistan.

Hazrat Ali's sayings can be found in a famous book called Najhul Balaga. The following are culled from various secondary sources. Some are quoted from Hazrat Zahurul Hassan Sharib's book the "The Reflections of the Mystics of Islam" and others from The "Path of Mysticism" by Hazrat Nawab Khadim Hasan. We have also summarised a story about Imam Ali in the "Masnevi" of Mevlana Rumi.

He says:

"A dervish is a lover of Allah and the lover of Allah is sure to win the love of His creatures".

"Hide the good you do and make known the good done to you".

حضرت علی ابن ابی طالب (علیه السلام)

(وفات ۶۶۱ میلادی - ۴۰ هجری قمری)

حضرت علی در سال ۶۰۰ میلادی متولد شد و در سال ۶۶۱ میلادی در کوفه، عراق، به شهادت رسید. او از کودکی به خانوار پیامبر اکرم (ص) پیوست و نخستین مردی بود که به دست پیامبر اسلام را پذیرفت. حضرت علی از جهت نسبی پسرعموی پیامبر بود. او در اسلام به عنوان خلیفه و یار نزدیک پیامبر جایگاهی بسیار والا دارد و در برابر شدیدترین دشمنی‌ها، همواره پشتیبان پیامبر بود.

حضرت علی همسر حضرت فاطمه زهرا (س) دختر پیامبر اسلام بود و پدر امام حسن (ع) و امام حسین (ع) است. بیشتر سلسله‌های صوفیه او را سرچشمه معنویتشان و بنیان‌گذار طریقت عرفانی خود می‌دانند. او به سبب شجاعت روحی، اخلاقی و جسمانی بسیار مشهور است و لقب «شیر خدا» را دارد. یکی از نمونه‌های شجاعت او در جنگ خیبر نمایان شد، هنگامی که دروازه دژ خیبر را گشود. همچنین او را «دروازه شهر دانش» می‌نامند.

پس از آنکه چهارمین خلیفه مسلمانان شد، در کوفه با شمشیری زهرآلود ضربت خورد و به شهادت رسید. درباره محل دفن ایشان اختلاف وجود دارد؛ آن که مرقد شریف ایشان در نجف قرار دارد بیشتر مورد پذیرش قرار گرفته، هرچند برخی آن را در مزار شریف افغانستان دانسته‌اند.

سخنان حضرت علی را در کتاب معروف نهج‌البلاغه می‌توان یافت. سخنان پیش رو از آثاری دیگر گزینش شده است. برخی از کتاب «تأملات عارفان اسلام» نوشته ظهورالحسن شارب و دیگران از «راه عرفان» از حضرت نواب خادم حسن. ما همچنین حکایتی در مورد امام علی در «مثنوی» مولانا جلال‌الدین رومی را نیز خلاصه کردیم.

او می‌فرماید:

«درویش عاشق الله است، و عاشق الله، بی‌گمان محبوب آفریدگان او خواهد شد».

«نیکی‌ای را که خود انجام می‌دهی پنهان دار، اما نیکی‌ای را که دیگران در حق تو کرده‌اند آشکار کن».

Address:

همچنین می فرماید:

«دو گرسنه هرگز سیر نمی شوند: یکی جوینده دانش و دیگری جوینده دنیا».

«قناعت گنجی است که هرگز پایان نمی پذیرد».

«سخاوتمند باش، اما اسراف مکن. صرفه جو باش، اما بخیل مباش».

در مثنوی مولانا جلال الدین رومی (دفتر اول، از بیت ۳۷۲۱) حکایتیست که خصلت والای حضرت علی را چنین بیان می کند:

حضرت علی درگیر نبردی با شمشیر با شوالیه ای کافر شد و چون او را بر زمین زد و بر کشتنش قدرت یافت، آن مرد به صورت حضرت علی تف انداخت. امام علی بلافاصله دست از کشتن او کشید و شمشیر را کنار گذاشت. آن مرد با شگفتی پرسید: «چرا مرا نمی کشی، با اینکه پیروز شدی؟» حضرت علی پاسخ داد: «هنگامی که بر من تف انداختی، خشم در وجودم برانگیخته شد. من هرگز کسی را به سبب خشم نمی کشم. اگر می کشم، تنها در راه خداست، نه از روی احساسات خود». این رفتار چنان آن مرد را تحت تأثیر قرار داد که شهادتین بر زبان آورد و اسلام آورد.

Further he says:

“There are two hungry persons whose stomachs are never full. The one who seeks knowledge and the one who seeks the world”.

“Contentment is that treasure which can never be deleted”.

“Be generous but not extravagant. Be thrifty but not miserly”.

In the Masnevi of Mevlana Jalaluddin Rumi (volume one - from line 3721) there is a story illustrating the nature of Hazrat Ali.

Hazrat Ali was engaged in a sword fight with an infidel knight. He defeated the knight and was about to kill him when that infidel spat in his face. Hazrat Ali stopped in his tracks and loosened his grip on his sword. The knight asked him why he desisted from killing him since he had won. Hazrat Ali told him that when he had spat on him it aroused his anger. He would not allow himself to kill someone in anger he only killed persons in the way of God not from his personal feelings. That man asks for the declaration of faith as he was so impressed with Hazrat Ali.

Kufa mosque (ruling and martyrdom place)

مسجد کوفه (محل خلافت و شهادت)

Martyrdom mihrab

محراب شهادت

Shrine of Imam Husayn

حرم امام حسین

Imam al-Husayn ibn Ali

(680 CE- 61 AD)

Imam al-Husayn ibn Ali is one of the most beloved figures in Islam — the grandson of the holy Prophet Muhammad, the son of Ali ibn Abi Talib and Sayyidah Fatimah al-Zahra, and the younger brother of Imam al-Hasan.

In Karbala (61 AH / 680 CE) he, with about 72 family members, was surrounded by the army of Yazid. They were denied water for days and endured suffering. On 10th of Muharram he and his companions were martyred. He refused to give allegiance to Yazid. His sacrifice became a symbol of resistance against oppression for all Muslims.

In the sufi tradition Imam Husayn is often seen as the ultimate lover. He sacrificed everything for divine truth and justice.

His stand at Karbala is interpreted as the epitome of ish-e-haqiq (true divine love) a theme central to Sufi thought. His death is not mourned as a tragedy alone but celebrated as a spiritual victory over the lower self and worldliness. Many Sufi poets and mystics invoke Husayn as a model of the insan al-kamil (perfect human being) someone who embodies total submission to Gods will.

امام حسین بن علی (علیه السلام)

(۶۸۰ میلادی - ۶۱ هجری)

امام حسین (ع) در روز دهم محرم سال ۶۱ هجری قمری به شهادت رسید. او یکی از محبوب‌ترین شخصیت‌های اسلام است. او نوه پیامبر اکرم حضرت محمد، فرزند امیرالمؤمنین علی بن ابی‌طالب و حضرت فاطمه زهرا، و برادر کوچک‌تر امام حسن مجتبی بود.

در واقعه کربلا (۶۱ هجری قمری / ۶۸۰ میلادی)، امام حسین همراه با حدود ۷۲ تن از خاندان خود توسط سپاه یزید محاصره شد. آنان روزها از دسترسی به آب محروم ماندند و سختی‌های فراوانی را تحمل کردند. در روز دهم محرم، امام حسین (ع) و یاران وفادارش به شهادت رسیدند. او از بیعت با یزید خودداری کرد. فداکاری او، به نماد مقاومت در برابر ستم برای تمامی مسلمانان بدل شد.

در سنت عرفانی، امام حسین (ع) اغلب به عنوان عاشق حقیقی شناخته می‌شود؛ کسی که همه چیز را در راه حقیقت الهی و عدالت فدا کرد.

قیام او در کربلا تجسم «عشق حقیقی» (عشق الهی راستین) دانسته می‌شود؛ موضوعی بنیادین در اندیشه‌های صوفیانه. مرگ او تنها به عنوان یک فاجعه سوگناک نگریسته نمی‌شود، بلکه همچنین به عنوان پیروزی روحانی بر نفس و دنیویت نیز ارج نهاده می‌شود. بسیاری از شاعران و عارفان صوفی، امام حسین (ع) را نمونه‌ای از «انسان کامل» معرفی کرده‌اند؛ انسانی که تجسم تسلیم کامل در برابر اراده خداوند است.

Address:

Hazrat Habib al-Ajami

(D 738 CE - 119AH)

Hazrat Habib al-Ajami was a renowned Sufi Saint of the 8th century. He was a disciple of Hazrat Hasan al-Basri. Hazrat Habib al-Ajami was known for his deep sincerity in worship, humilty and constant remembrance of God (dhikr). He is respected among the early Saints of Islam and has a revered place in Sufi literature such as Tadhkirat al-Awliya by Hazrat Farududdin Attar.

It is said that Hasan al-Basri went to Habib al-Ajami at the time of evening prayers. Hasan heard Habib al-Ajami mispronounce a word during prayer. He considered it improper to then say his prayers with him and said them separately. During the night he dreamed the Lord spoke to him ‘Hasan if you had stood behind al-Ajami and said your prayers you would have earned our pleasure, and that single prayer of yours would have borne thee greater benefit that all prayers taken together that you have offered in your lifetime. You found fault with his pronunciation but ignored the purity and excellence of his heart. Know that we cherish a contrite heart much more than the correct pronunciation of words’. *(Translated from Tadhkirat al Auliya)*

It is said that he was sitting in a corner muttering, “Anyone not content with you shall never be content. If someone’s eyes do not perceive Your light, let their eyes remain blind. And whoever does not share a connection with You shall have no closeness with anyone else”. *(Translated from Tadhkirat al Auliya)*

The dervish said, “I saw Habib in a magnificent state. I thought to myself, ‘He must be a foreigner. From where did he attain this rank?’ A voice was heard... Yes he is a foreigner (Ajami) but he is dear (Habib)”. *(Translated from Tadhkirat al Auliya)*

Shrine of Hazrat Habib Ajami
مقبره حضرت حبیب عجمی

حضرت حبیب عجمی

(وفات ۷۳۸ میلادی - ۱۱۹ هجری قمری)

حضرت حبیب عجمی یکی از عارفان بزرگ و نامدار قرن هشتم میلادی بود. او از شاگردان حضرت حسن بصری به شمار می‌رفت. حبیب عجمی به اخلاص ژرف در عبادت، تواضع، و یاد مداوم خداوند (ذکر) شهرت داشت. در میان نخستین اولیای اسلام جایگاهی والا دارد و در آثار عرفانی همچون تذکرةالاولیا اثر شیخ فریدالدین عطار نیشابوری با احترام از او یاد شده است.

و در وقتی نماز شام حسن به در صومعه‌ی او بگذشت و قامت نماز شام گفته بود و در نماز ایستاده. حسن درآمد. حبیب الحمد را الهمد می‌خواند. گفت: «نماز در پی او درست نیست».

بدو اقتدا نکرد و خود بانگ نماز بگزارد. چون شب درآمد بخفت. حق را تبارک و تعالی بخواب دید. گفت: «ای بارخدای. رضای تو در چه چیز است؟»

گفت: «یا حسن! رضای من دریافته بودی قدرش ندانستی».

گفت: «بارخدایا! آن چه بود؟»

گفت: «اگر تو نماز کردی از پس حبیب رضای ما دریافته بودی و این نماز بهتر از جمله نماز عمر تو خواست بود. اما تو را سقم عبارت از صحت نیت بازداشت. بسی تفاوت است از زبان راست کردن تا دل». *(تذکرة الاولیا)*

نقل است که در گوشه ای خالی نشستی گفتی: «هرگز نش چشم روشن مباد که جز تو ببند؛ و هرکه تو را به تو انس نیست به هیچ کس انسش مباد». *(تذکرة الاولیا)*

درویشی گفت: «حبیب را دیدم در مرتبه‌ای عظیم». گفتم: «آخر او عجمی است این همه مرتبه چیست؟»

آوازی شنیدم که اگر چه عجمی است اما حبیب است. *(تذکرة الاولیا)*

inside of the shrine
داخل مقبره

